

Metulji na Rogli

Besedilo in foto: Matjaž Jež

Na Rogli na Pohorju je letos že drugi potekal *Interdisciplinarni mladinski raziskovalni tabor Rogla* v organizaciji Zveze za tehnično kulturo Slovenije in občine Zreče. Pri izvedbi tabora sta sodelovala še podjetje Unitur in Zavod RS za varstvo narave. Tabor je finančno podprl tudi Sklad za varstvo narave Pohorja, vsebinsko pa se je povezoval z mednarodnima projektoma *WETMAN* in *ALPA*, ki ju izvaja Zavod RS za varstvo narave. Vodja tabora je bil Srečko Štajnbacher, mentor za področje metuljev pa mag. Matjaž Jež.

Za območje obravnave smo izbrali osrednje Pohorje, usmerili pa se na tri območja. Najprej na južna pobočja Pohorja od vznožja do najvišjega vrha, Črnega vrha (1543 m). Drugo območje so pohorske planje, kjer živi tudi borovničev mnogook (*Plebejus optilete*), ki zaradi svojih posebnosti kar kliče po podrobnih raziskavah. Tretje območje so pohorska barja, med katerimi so najpomembnejša Lovrenška jezera, Ribniško jezero in Klopnovrška barja.

Metulje smo popisovali z metodo vzorčenja na izbranih lokacijah. Na vsaki smo določili opazovalno površino in na njej beležili vrste ter število metuljev. Dnevne metulje smo večinoma določali prosto v naravi, težje določljive vrste pa ujeli z metuljnico in jih po določitvi izpustili na kraju ujetja. Nočne metulje smo proučevali s središčno osvetljenimi opazovalnimi šotori in vabami. Seznanili smo se tudi s prepariranjem metuljev in z urejanjem dokumentacije ter zbirke.

Od široko zastavljenega programa smo kar nekaj nalog opravili že v prvih dveh letih, čeprav še nismo imeli samostojne skupine za proučevanje metuljev, ampak so to delo za krajši čas prevzele ostale skupine. Leta 2011 smo dnevne metulje popisovali 7. julija na sedmih lokacijah, ki so bile razporejene od vznožja Pohorja pri Ljubnici na nadmorski višini 500 m do Ostruščice na višini 1498 m. Izbrali smo različna življenjska okolja: suhe in vlažne travnike, nizko steblikovje ob cestah, grmišča, barja, gozdne robove in gozdove. Našli smo 31 vrst dnevnih metuljev. Največ, kar 20, jih je bilo na suhem travniku pri Ljubnici, najmanj, samo 3, pa na barju

Ostruščica. Posebej veseli smo bili srečanja z velikimi modrimi metulji, ki so se živahno spreletavali nad grmički materine dušice. To so bili veliki mravljiščarji (*Phengaris arion*). Njegove gosenice del življenja prežive v mravljiščih, samičke pa odlagajo jajčeca na materino dušico. Spoznali smo tudi tri vrste rjavčkov: pomladnega (*Erebia medusa*), belolisega (*E. ligea*) in svetlolisega (*E. euryale*). Slednji so se pojavljali v velikem številu. Po več deset hkrati jih je posedalo na makadamski cesti, kjer so iz vlažnega peska srkali minerale. Na enem od ovinkov gozdne ceste, kjer so se na veliko razrasle koprive, pa smo naleteli na nekaj značilnih »koprivoljubcev«, metuljev, katerih gosenice se hranijo s koprivami: mali koprivar (*Aglais urticae*), dnevni pavlinček (*Inachis io*), admiral (*Vanessa atalanta*) in koprivov pajčevinar (*Araschnia levana*).

V letu 2012 smo dnevne metulje popisovali 29. avgusta na osmih lokacijah. Večinoma so bile lokacije iste kot lani, dodali smo dve novi, in sicer travnik pri

Letošnje leto bi lahko imenovali tudi leto navednega senoženika (*Colias croceus*), saj je bil v mnogih krajih širom Slovenije izredno pogost.

planinski koči na Pesku in na Klopnem vrhu. Našli smo 18 vrst dnevnih metuljev, od tega 12 na vlažnem travniku pri Ljubnici in 3 na resavah pri koči na Klopnem vrhu. Najpogostejši vrsti sta bili navadni lešnikar (*Maniola jurtina*), na travniku pri Ljubnici smo našli kar 28 primerkov te vrste, in navadni senoženik (*Colias croceus*), ki smo ga videli skoraj na vseh lokacijah. Med naravovarstveno zanimivimi vrstami smo zabeležili škrlatnega cekinčka (*Lycaena hippothoe*). Za presenečenje so poskrbeli še metuljčki *Nomophila noctuella*, ki so se v velikem številu spreletavali po resavah na Klopnem vrhu.

Opravili smo tudi dva nočna lova metuljev, in sicer 7. julija 2011 in 29. avgusta 2012. Obakrat smo bili v bližini hotela na Rogli na nadmorski višini okrog 1460 m. Postavili smo po tri osvetljene šotore. V prvem primeru smo zabeležili 19, v drugem pa 11 vrst. Nizko število vrst je bilo posledica slabega vremena in močne mesečine. Med opaženimi vrstami kaže omeniti sovko *Polia bombycina*, ki smo jo leta 2011 prvič našli na Pohorju. Opazili smo tudi sovko *Chersotis cuprea*, ki je tipična gorska vrsta. Vse udeležence letošnjega nočnega dogajanja je navdušilo opazovanje izredno velikega in lepega primerka slakovega večca (*Agrius convolvuli*), ki je bil nagrada za vse tiste, ki so v vetru, mrazu in močni rosi vztrajali vse do 23. ure.

Ne glede na slabe vremenske pogoje smo v dveh letih zbrali podatke o razširjenosti 68 vrst metuljev iz 10 družin. To je gotovo omembe vreden prispevek k poznavanju metuljev Pohorja. ✂

Škrlatni cekinček (*Lycaena hippothoe*) je značilni prebivalec vlažnih travnikov.